

PATVIRTINTA

VšĮ Biržų ligoninės vyriausiojo gydytojo
2014 m. gruodžio 31 d.
įsakymu Nr. PVK-133

VŠĮ BIRŽŲ LIGONINĖS 2015-2017 METŲ KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Programos misija – šalinti prielaidas Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšų neteisėtam, nepagrįstam panaudojimui bei korupcijai ligoninėje, sudariusioje sutartį dėl paslaugų teikimo draudžiamiesiems privalomuoju sveikatos draudimu, atsirasti ir plisti, kontroliuoti ir siekti, kad visos lėšos, skiriamos sveikatos apsaugai, būtų panaudojamos kokybiškoms sveikatos priežiūros paslaugoms, pacientų teisėms ir laisvėms užtikrinti.

2. Korupcijos prevencijos programa parengta Programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. V-1262 „Dėl šakinės korupcijos prevencijos sveikatos sistemoje 2014-2016 m. programos patvirtinimo“.

3. Korupcija – ligoninės darbuotojo tiesioginis ar netiesioginis siekimas, reikalavimas arba priėmimas turinės ar kitokios asmeninės naudos (dovanos, paslaugos, pažado, privilegijos) sau ar kitam asmeniui už atlikimą arba neatlikimą veiksmų pagal einamas pareigas, taip pat valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens veiksmai arba neveikimas siekiant, reikalaujant turinės ar kitokios asmeninės naudos sau arba kitam asmeniui ar šią naudą priimant, taip pat tiesioginis ar netiesioginis siūlymas ar suteikimas valstybės tarnautojui, jam prilygintam asmeniui turinės ar kitokios asmeninės naudos (dovanos, paslaugos, pažado, privilegijos) už atlikimą arba neatlikimą veiksmų pagal valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens einamas pareigas, taip pat tarpininkavimas darant šioje dalyje nurodytas veikas.

4. Korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos – kyšininkavimas, tarpininkavimas, papirkimas, kitos nusikalstamos veikos, jeigu jos padarytos viešojo administravimo sektoriuje arba teikiant viešąsias paslaugas siekiant sau ar kitiems asmenims naudos: piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi arba įgaliojimų viršijimas, piktnaudžiavimas oficialiais įgaliojimais, dokumentų ar matavimo priemonių suklastojimas, sukčiavimas, turto pasisavinimas ar iššvaistymas, tarnybos paslapties atskleidimas, komercinės paslapties atskleidimas, neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimas, nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimas, kišimasis į valstybės tarnautojo ar viešojo administravimo funkcijas atliekančio asmens veiklą ar kitos nusikalstamos veikos, kai tokių veikų padarymu siekiama ar reikalaujama kyšio, papirkimo arba nuslėpti ar užmaskuoti kyšininkavimą ar papirkimą.

II. KORUPCIJOS PREVENCIJOS BENDRIEJI TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

5. Korupcijos prevencijos ligoninėje tikslas - kryptingas ir pastovus korupcijos prevencijos politikos vykdymas, skaidresnės, veiksmingesnės ir viešesnės ligoninės bei jos darbuotojų veiklos užtikrinimas:

6. Korupcijos prevencijos ligoninėje uždavinys – galimų korupcijos priežasčių, sąlygų atskleidimas ir šalinimas, įgyvendinant korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių planą, siekiant, kad visos lėšos, skiriamos sveikatos sistemai, būtų naudojamos pagal paskirtį ir racionaliai kokybiškoms sveikatos priežiūros paslaugoms teikti, pacientų teisėms ir laisvėms užtikrinti, taip pat poveikis ligoninės darbuotojams, siekiant atgrasinti nuo galimos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos.

7. Korupcijos prevencijos tikslui ir uždaviniui pasiekti numatoma:

7.1. vykdyti nuolatinę kryptingą korupcijos prevencijos politiką, užtikrinti veiksmingą numatytą korupcijos prevencijos VšĮ Biržų ligoninėje programos įgyvendinimo priemonių įvykdymą;

7.2. nustatyti veiklos sritis ligoninėje, kuriose galima korupcinė veika, bei sąlygas jai atsirasti ir plisti;

7.3. įgyvendinti neišvengiamos atsakomybės už neteisėtus veiksmus principą;

7.4. skatinti nepakantumą korupcijos apraiškoms ir įtraukti į korupcijos prevenciją visuomenę;

7.5. programoje numatytas priemones sieti su socialinių problemų sprendimu ir visuomenės apsauga nuo esamų ir atsirandančių korupcijos prielaidų sveikatos sistemoje; visokeriopa ginti visuotinai pripažįstamas paciento teises ir laisves, ligoninės darbuotojų teises bei laisves ir nepažeisti nekaltumo prezumpcijos.

8. Korupcijos prevencijos bendrosios priemonės VšĮ Biržų ligoninėje yra šios:

8.1. korupcijos prevencijos programos parengimas ir tikslinimas ir jos įgyvendinimo priemonių plano sudarymas;

8.2. ligoninės veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, vertinimas;

8.3. korupcijos rizikos veiksnių pašalinimo ir mažinimo plano sudarymas;

8.4. informacijos apie išaiškintus korupcijos atvejus ligoninėje rinkimas ir analizė;

8.5. nustatytų korupcijos atvejų paviškinimas;

8.6. visuomenės antikorpucinis švietimas ir informavimas:

8.6.1. korupcijos prevencijos programos ir jos įgyvendinimo priemonių plano, informacijos apie programos įgyvendinimą skelbimas,

8.6.2. informacijos apie atsakomybę už korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus ir kur turi kreiptis asmuo, susidūręs su korupcinio pobūdžio veika skelbimas,

8.6.3. informacijos apie Sveikatos apsaugos ministerijos „pasitikėjimo telefonu“, kuriuo anonimiškai galima pranešti apie korupcinio pobūdžio veikas skelbimas.

8.7. taip pat sveikatos sistemos įstaigų darbuotojų mokymas.

II. KORUPCIJOS PRIELAUDŲ ANALIZĖ

6. Bendrosios korupcijos prielaidos ligoninėje:

6.1. socialinės (nepakankamas sveikatos sistemos darbuotojų atlyginimas ir pan.);

6.2. teisinės (teisės aktų netobulumas, dažnas jų keitimas; kokybės sistemų ir reglamentų stoka; nepakankama atsakomybė už padarytus pažeidimus);

6.3. institucinės (nesivadovaujama asmeninės atsakomybės principais; trūksta viešumo);

6.4. struktūrinės (sveikatos sistemos struktūros sudėtingumas ir trūkumai; nepakankamas aprūpinimo informacinėmis technologijomis lygis ir pan.);

6.5. visuomenės pilietiškumo stoka (visuomenės požiūrio į korupciją neapibrėžtumas ir prieštaringumas; nesipriešinimas korumpuotiems sveikatos sistemos darbuotojams; piliečių pasyvumas antikorpucinei veiklai);

6.6. išorinių veiksnių: (tinkamų sąlygų atskirų sveikatos sistemos subjektų sąžiningai konkurencijai nesudarymas; pacientų pasyvumas antikorpucinei veiklai).

7. Specifinės prielaidos sveikatos sistemoje, darančios įtaką ligoninės veiklai (administracinių teisės pažeidimų nustatymas, protokolų surašymas, baudų skyrimas, medicininės paskirties aparatūros, vaistų ir kt. viešieji pirkimai ir užsakymai, nepakankama informacija sveikatos priežiūros įstaigose apie teikiamas nemokamas ir mokamas sveikatos priežiūros paslaugas, apie pacientų teises ir galimybes ir t. t.).

III. GALIMOS KORUPCIJOS PASEKMĖS

8. Nevykdant veiksmingos ir kryptingos korupcijos prevencijos politikos, korupcijos reiškiniai gali pažeisti visuomeninius santykius sveikatos sistemoje, dėl ko gali:

8.1. sumažėti rajono sveikatos priežiūros sistemos veiksmingumas, pablogėti teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų kokybė;

8.2. atsirasti socialinė įtampa, kuri mažina pasitikėjimą sveikatos apsaugos priežiūra;

8.3. sumažėti pacientų pasitikėjimas ligonine;

8.4. pablogėti viešojo administravimo kokybė ir užsimegzti farmacijos bei kitų įmonių, prekiaujančių medicinos prekėmis ir prietaisais, ryšiai su korumpuotais sveikatos sistemos darbuotojais.

9. Atsižvelgiant į šias pasekmes ir aiškiai suvokiant korupcijos pasireiškimo galimybes, galima numatyti veiksmingas korupcijos prevencijos programos poveikio priemones.

IV. APLINKOS ANALIZĖ

10. Sveikatos sistemos subjektų (Sveikatos apsaugos ministerija ir jai pavaldžios įstaigos, sveikatos priežiūros įstaigos) vykdomos funkcijos yra priskiriamos prie veiklos sričių, kuriose galimas korupcijos pasireiškimas.

11. Galima išskirti veiklos sritis, kuriose galima korupcijos pasireiškimo tikimybė:

11.1 pagrindinės funkcijos - sveikatos priežiūros vykdymas (lėšų, gautų iš ligonių kasų, tikslinis panaudojimas);

11.2. kompensuojamųjų vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių skyrimas;

11.3. prekių ir (ar) paslaugų viešieji pirkimai;

11.4. nelegalūs mokėjimai teikiant mokamas ir apmokamas iš PSDF biudžeto lėšų asmens sveikatos priežiūros paslaugas pacientams;

11.5. (ne) mokamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumas;

11.6. personalinės atsakomybės ir standartinių procedūrų stoka teikiant sveikatos priežiūros paslaugas;

11.7. viešųjų sveikatos priežiūros paslaugų (ambulatorinės ir stacionarinės) bei duomenų ir ataskaitų apie suteiktas paslaugas teikimas.

V. KORUPCIJOS PREVENCIJA

14. Specifiniai korupcijos prevencijos sveikatos sistemoje uždaviniai:

14.1. sukurti skaidrią ir prieinamą sveikatos priežiūros sistemą;

14.2. užtikrinti asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo draudžiamiesiems privalomuoju sveikatos draudimu skaidrumą;

14.3. užtikrinti teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų kokybę;

14.4. tobulinti paslaugų apmokėjimo ir kainų skaičiavimo metodiką;

14.5. užtikrinti sveikatos priežiūros paslaugų teikimo ir ekonominio veiksmingumo kontrolę;

14.6. nustatyti ir patvirtinti bendruosius principus ir kriterijus, pagal kuriuos medicinos pagalbos priemonės ir vaistai būtų perkami laikantis pirkimo – pardavimo sutarčių;

14.7. sukurti ir tobulinti sveikatos sistemos informacijos sistemą;

14.8. sukurti visiems prieinamą informacijos apie mokamas ir nemokamas sveikatos priežiūros paslaugas sistemą;

14.9. užtikrinti korupcijos prevencijos sveikatos sistemoje priemonių taikymą ir tinkamą šios programos priemonių įgyvendinimo administravimą bei kontrolę.

VI. VISUOMENĖS ĮTRAUKIMAS Į KORUPCIJOS PREVENCIJOS SVEIKATOS SISTEMOJE PROGRAMOS ĮGYVENDINIMĄ

15. Norint į Korupcijos prevencijos sveikatos sistemoje programą įtraukti visuomenę, reikia:

15.1. skatinti glaudesnę ir aktyvesnę medikų bendradarbiavimą su visuomene, ugdant visuomenės narių pilietinę sąmonę ir nepakantumą negerovėms;

15.2. ugdyti antikorupcinę kultūrą (visuomenės ir tarp jų sveikatos sistemos darbuotojų antikorupcinis švietimas, ugdymas bei visuomenės nepakantumo korupcijai skatinimas);

15.3. Informuoti visuomenę apie sveikatos sistemoje vykdomą korupcijos prevencijos programą per žiniasklaidą;

15.4. skatinti sveikatos sistemos darbuotojus bei kitus šalies gyventojus pranešti apie korupcinius teisės pažeidimus (ar mėginimus juos daryti) teikiant sveikatos priežiūros paslaugas. Sudaryti sąlygas telefonu, anonimiškai pranešti apie korupcinius teisės pažeidimus (ar mėginimą juos daryti). Analizuoti surinktą informaciją iš gyventojų;

15.5. visuomenės anketinės apklausos arba kitais būdais reguliariai vertinti Korupcijos prevencijos programos veiksmingumą.

VII. KORUPCINIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ TYRIMAS

16. Siekiant veiksmingo korupcinių teisės pažeidimų tyrimo, būtina:

16.1. sudaryti sąlygas įstaigos darbuotojams, kitiems visuomenės piliečiams anonimiškai pranešti vadovybei savo įtarimus dėl galimos personalo korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos;

16.2. reguliariai tirti skundus, pareiškimus dėl galimų korupcijos atvejų bei vertinti pasiūlymus dėl korupcijos prevencijos. Išsamiai ir objektyviai analizuoti pagrįstus įtarimus dėl įstaigų darbuotojų korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos ir atlikti savo kompetencijos tyrimus;

16.3. išaiškinus ar pasitvirtinus informacijai apie korupcijos faktą bei esant įtarimui dėl galimos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos, nustatyta tvarka informuoti administraciją;

16.4. bendradarbiauti su korupcinius nusikaltimus tiriančia valstybės institucija – Specialiųjų tyrimų tarnyba.

VIII. KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

17. Korupcijos prevencijos programos sveikatos sistemoje uždaviniams įgyvendinti sudaromas programos priemonių vykdymo planas, kuris nustato uždavinius, tikslus, priemones, jų vykdymo terminus bei vykdytojus.

18. Šios korupcijos prevencijos programos nuostatas (jos įgyvendinimo priemones) vykdo ligoninė.

19. Korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo sveikatos sistemoje kontrolę, metodinės pagalbos teikimą korupcijos prevencijos klausimais vykdo Sveikatos apsaugos ministerijos Ekonominės veiklos kontrolės skyrius pagal sveikatos apsaugos ministro patvirtintą veiklos planą.

IX. SIEKIAMI REZULTATAI IR KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI

20. Programa siekiama tokių rezultatų:

20.1. sumažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę;

20.2. padidinti nepakantumą korupcijai;

- 20.3. pagerinti korupcijos prevencijos priemonių sveikatos sistemoje organizavimą;
- 20.4. padidinti visuomenės pasitikėjimą sveikatos sistema.
21. Programos ir jos įgyvendinimo priemonių vykdymas ir kontrolė turi būti vertinami pagal šiuos rodiklius:
- 21.1. Atliktų korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimų skaičius;
- 21.2. Atliktų korupcijos rizikos vertinimų skaičius (atlieka Specialiųjų tyrimų tarnyba);
- 21.3. Įvykdytų Programos įgyvendinimo priemonių plano priemonių skaičius;
- 21.4. Neįvykdytų Programos įgyvendinimo priemonių plano priemonių skaičius;
- 21.5. Programos įgyvendinimo priemonių plano priemonių įgyvendinimas nustatytais terminais;
- 21.6. Pateiktų rekomendacijų keisti teisės aktus ar jų projektus skaičius;
- 21.7. Priimtų rekomendacijų keisti teisės aktus ar jų projektus skaičius;
- 21.8. Asmenų, vykdančių korupcijos prevencijos ir kontrolės funkcijas, skaičiaus pokytis;
- 21.9. Asmenų, pranešusių apie galimus korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus, skaičiaus pokytį;
- 21.10. Iširtų pažeidimų, susijusių su korupcija, skaičius;
- 21.11. Specialių radijo, televizijos laidų, straipsnių spaudoje leidiniuose, pranešimų konferencijose, seminaruose, darbo posėdžiuose skaičius;
- 21.12. Organizuotų korupcijos prevencijos dienų kampanijų skaičius;
22. Kiekviena konkreti Programos įgyvendinimo priemonių plano priemonė vertinama pagal Programos priemonių plane nustatytus vertinimo kriterijus.

X. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23. Korupcinė situacija vertinama ir korupcijos prevencijos programos nuostatos bei jos vykdymo priemonių planas peržiūrimi kas dveji metai.
24. Korupcijos prevencijos programa, jei reikia, gali būti papildoma ir dažniau.
-